

Ds Jaco Zuurmond

8 februari 2015 – 5e van Epifanie

2Kon 4,18 - 21 + 32-37

Mar 1,29 – 39

De sabbat die komt...

“Meteen als ze uit de synagoge komen...” zo gaat het Evangelie van vanmorgen verder waar we een week geleden gebleven waren.

Marcus heeft haast, zo lijkt het. Het is zelfs al de achtste keer dat het woordje ‘meteen’ klinkt in zijn Evangelie. Marcus schrijft zogezegd ‘up tempo’. Geen breed uitgesponnen verhalen. Geen lange dialogen. Maar de ene gebeurtenis, die zich rijgt aan de andere gebeurtenis, alles even efficiënt verteld. Jezus bij Marcus is een beweging – de Jezusbeweging. Na de roeping van de leerlingen aan het meer van Galilea – waar de beweging begint – gaat Jezus meteen door naar synagoge (waar meteen de man was met de onreine geest – daarvan lezen we vorige week)... En vanuit de synagoge gaat het meteen naar het huis van Petrus, waar ze zonder tijd te verliezen – meteen dus – aan de praat raken over de in zorgelijke toestand verkerende schoonmoeder van Petrus.

Voor ons is het inmiddels de zevende zondag na de komst van de kerstmens, op de achtergrond is het rooster al weer begonnen met tellen naar Pasen toe... zondag sexagesima, zestig zondagen vóór Pasen, maar in het Marcus-Evangelie zijn we pas 28 verzen ver.

Even een stukje catechese... Want we raken hier aan een bijzonderheid van het Marcusevangelie. Wanneer wij straks – over zestig dagen (sexagesima) de Paasnacht zullen vieren aan de hand van ditzelfde Evangelie... dan zullen wij ontdekken dat het Marcus-evangelie eigenlijk heel vreemd eindigt. Ik weet, het is not done, maar als we nu even alvast vooruitbladeren, dan zien we dat het Evangelie in de Paasnacht eindigt bij het lege graf. Het is het verhaal van de weggerolde steen, en binnen die in het wit geklede jongeman die aan de twee Maria's vertelt dat Jezus opgewekt is. “Hij gaat u voor naar Galilea. Daar zullen jullie hem zien”. Volgt nog één vers over de grote schrik van de Maria's. En dat was het dan. Punt. Evangelie uit. Dit is Pasen volgens Marcus: Hij is hier niet, Hij gaat u voor naar Galilea. En daar moet je het mee doen.

Wie met mij mee vooruitgebladerd heeft... ziet weliswaar ook dat daarna toch nog een hoofdstuk volgt. Maar bij dat hoofdstuk zie je vervolgens, als je goed kijkt, een voetnoot. In de oude vertaling stond dat slotgedeelte zelfs tussen grote haken: Dit is later toegevoegd.

Zo kaal... zo vol angst... zoals Marcus had geschreven, zo wilden latere gelovigen het Evangelie niet laten eindigen. En dus voegden ze toch nog een verhaal toe. Een ontmoeting met de opgestane. Een zendingsbevel. Hemelvaart - in één vers, maar toch. En dat Jezus aan de rechterhand van God zit, terwijl het Evangelie op aarde wordt verspreid. Kortom, een keurige samenvatting van wat ook in de andere Evangelieën te lezen is. Maar té keurig. Zó keurig, dat de kerk eigenlijk altijd al geweten heeft dat het niet meer Marcus was, die hier aan het woord was. Het echte Marcus-Evangelie eindigt bij het lege graf. En bij de angst van de beide Maria's. Punt. Evangelie uit. Een uiterst merkwaardig einde... totdat je ontdekt dat de laatste dag van het Marcus-Evangelie in alles lijkt op de eerste... Het verhaal aan het einde rijmt in alles op het verhaal van het begin. In beide gevallen gaat het over de ‘sabbat’. In beide verhalen is het ‘vroeg in de ochtend, vlak na zonsopgang’. In beide wordt gesproken over opstaan – ook vanmorgen: vroeg in de morgen, toen het nog helemaal donker was, stond hij op.... Dat is paasrijm zonder weerga.

Als je al die rijm tussen einde en begin ziet begrijp je ineens waarom Marcus na het verhaal van het lege graf géén verschijningsverhalen schrijft. Marcus gaat er van uit dat je aan het eind van het Evangelie weer terugbladert naar het begin. “Hij gaat u voor naar Galilea”... dat is een leeswijzer. Galilea, dat is waar het verhaal begon. Dat is het meer, waar “Jezus langs het water liep, en Simon en Andreas riep...”. Galilea, dat is, meteen, de sabbat in de Synagoge... Hij gaat u voor naar Galilea – dat is, meteen, waar de schoonmoeder van Petrus ziek is.

Pasen volgens Marcus... dat is dat je door gaat waar het ooit begon. Waar ooit het vuur van hoop, geloof en liefde is aangewakkerd.

Pasen dat is déze wereld, met alle waanzin. Met dreigende ziekte. Met zo veel dat mis gaat, mislukt in een mensenleven. Pasen dat is déze wereld met al onze duistere kanten die steeds weer met ons op de loop gaan. Met mijzelf. Met de samenleving waar ik deel van ben. Pasen, dat is déze wereld waarin wij ons

zorgen maken over het leven van onze kinderen en kleinkinderen. Pasen dat is déze wereld van zoveel druk en zoveel spanning. Pasen is angst, vrees... zoals de beide Maria's. Omdat het zó ongrijpbaar is, dat grote woord, 'Pasen'. En toch... Hij gaat u voor naar Galilea. En dus herneem je jezelf. Je leest zagezegd jezelf weer bij elkaar als je na het eind van het Evangelie van Marcus weer terugbladert naar het begin. Maar misschien lees je nu met toch iets andere ogen. Want je weet: Jezus in Galilea... die jou daar roept... die Jezusbeweging... dat is de beweging van Pasen. En in die beweging gaan mensen mee. Mag ik mee.

In het Evangelie van vandaag is het Sabbat... Sabbat gelezen vanuit Pasen. Sabbat zoals Sabbat hoort te zijn. Zoals Sabbat zál zijn. Zieken worden genezen, bezetenen bevrijd, demonen wijken, opdat de mens weer mens kan zijn. Zo hoort Sabbat te zijn... zo zal Sabbat zijn. De Sabbat van Pasen. De Sabbat die komt...

De Heilige-gezegend-zij-Hij riep tot Israël en zei tot hen: Mijn kinderen, Ik heb in de wereld een goede gave en die geef ik jullie voor altijd, als jullie mijn Thora aanvaarden en mijn geboden onderhouden. Zij antwoordden en zeiden tot hem: Heer der wereld, wat is die goede gave die u ons geeft, als wij uw Thora bewaren?

De Heilige-gezegend-zij-Hij antwoordde hen: Dat is de komende wereld.

Daarop zei Israël: Heer der wereld, laat ons een voorbeeld van de komende wereld zien.

En de Heilige-gezegend-zij-Hij antwoordde: Dat is de sabbat, want die is één zestigste van de komende wereld. (Otiot de Rabbi Akiva, versie a, Batee midrasjot, deel 2, blz. 346)

Sabbat is niet de ontkenning van de angst... Die angst is er, al of niet terecht.

Even heel nuchter... in 2013 vonden in Europa in totaal 152 terroristische aanslagen plaats, waarbij zeven doden vielen. Het overgrote merendeel van die aanslagen had géén religieuze, maar een puur nationalistische achtergrond (denk aan de Baskische ETA, de Ierse IRA etc.).

Nog nuchterder... De foto van de in brand gestoken Jordaanse vlieger was meer dan vreselijk... maar héél nuchter gezegd vormt wat hier gebeurde geen enkele bedreiging voor onze persoonlijke veiligheid. Heel nuchter gezegd... juist doordat we onze angst zo laten opstoken door dit soort beelden spelen we de vijand in de kaart.

Maar dat zegt het verstand. En het hart kent zijn redenen die het verstand niet kent. Daaronder vallen ook angst en zorg. Onze angst is een realiteit. De angst is er, al of niet terecht.

Sabbat is niet de ontkenning van de angst.

Maar Pasen volgens Marcus is, dat je je in het Galilea van de angst en de grote zorgen niet alleen weet.

Dáár gaat hij je voor. Je hebt het al een keer gelezen, je bent er al een keer geweest. En je weet dat hij je roept... in Galilea.

Vanmiddag gaan we als Protestantse Gemeente op pad. Aangespoord door ons regionale dagblad trekken we vanmiddag, samen met zusters en broeders van de Parochie allereerst naar de Moskee, vervolgens naar de Synagoge, en tenslotte naar de Jacobuskerk op de Oude Markt.

Vanmiddag maken we in Twente van ons hart geen moordkuil, zagezegd. Maar proberen we het gesprek aan te gaan. Over onze angsten, over onze zorgen. Over het wantrouwen, over en weer. Pijnpunten proberen we onder woorden te brengen. Verwijten proberen we eerlijk en open bespreekbaar te maken.

Zo zoeken we samen een weg. Naar voren. Waarbij het einde open is...

Dat is Pasen volgens Marcus. Totaal ongrijpbaar. Angstwekkend ongrijpbaar zelfs. Maar ondertussen een beweging. Een hand die ons beetgrijpt, en een stem die roept tot ons angstig hart: Ga mee, de komende Sabbat tegemoet. Er is een weg te gaan. En onderweg is genoeg te doen. Genoeg te dienen.

Amen